

Terug in de tijd in
Buenos Aires

44

reizen

Skigebied Brixenthal
beste van Oostenrijk

Wilder Kaiser-Brixental in de Kitzbühler Alpen is door de Adac uitgeroepen tot beste skigebied van Oostenrijk. De skipas voor deze regio, met Brixen im Thale, Kirchberg en Westendorf, is ook geldig in KitzSki Kitzbühl. Aanwinst in het laatste gebied is een verwarmde en overdekte zespersoos stoeltjeslift. www.kitzalps.com

Slapen in een safaritent
vlakbij de leeuwen

Slapen tussen leeuwen en giraffen, dat kan ook in Nederland. Eurocamp verhuurt op camping Beekse Bergen bij Safaripark de Beekse Bergen in Hilvarenbeek echte safaritenten. Bij een verblijf van drie nachten krijg je onbeperkt toegang tot het safaripark. Te boeken van Pasen (8 april) tot 8 september. www.eurocamp.nl

Historisch stukje Vlaanderen

Wandelen over de Grote Route 5 noord van hartje Antwerpen naar de Nederlandse grens. Langs havens, over dijken, door polders, langs het verdronken land en langs oude krekken. En herinneringen aan oorlogen, veel oorlogen.

tekst JOOST VERMEULEN foto's RÉNIE VAN DER PUTTE

Vierkant en weerbarstig, zonder zichtbare ramen en met zijn rug naar de Schelde gekeerd maakt het een merkwaardige indruk. Je vraagt je onmiddellijk af waar dit bouwwerk voor dient. Totdat je het bord op de brede toegangsdeuren aan de voorkant ziet. Dit gebouw aan het Sint-Jansvliet – een klein plein midden in het hart van Antwerpen – vormt de entree van de wandel- en fietstunnel onder de Schelde.

Eenmaal binnen daal je met een grote vrachtlift af tot op een diepte van meer dan twintig meter. Daar

begint een bijna anderhalve kilometer lange met fraaie, witte art deco tegels versierde tunnel. Aan het einde van deze prachtige onderdoorgang wacht opnieuw een brede lift. Eenmaal boven aangekomen, waan je je in een heel andere wereld. Vanuit de drukke, oude binnenstad ben je in één keer in een buitenwijk terechtgekomen. En wie vanaf de westuitgang rechtsaf gaat, is daarna binnen een klein kwartiertje op de kruin van de Scheldedijk en enkele minuten later lijkt de stad Antwerpen al eeuwen weg.

Op deze altijd modderige grasdijk staan, niet ver voorbij de stadscam-

ping, ook de eerste rood-witte tekens. Vanaf dit moment bevindt de wandelaar zich op GR 5 noord, een gemarkeerde wandelroute dwars door de polders richting Hulst in Nederland. De eerste kilometers van dit langeafstandspad gaan over de dijk, met uitzicht op de havens en de industrie aan de overkant van de Schelde. Dan passeert de GR 5 de snelweg. De wandelaar duikt vervolgens, bijna letterlijk, de polders van het Waasland in.

Het Waasland is een historisch stukje Vlaanderen, dat zowel in het oosten als het zuiden omsloten wordt door de Schelde. In het noor-

den grenst het aan Nederland en in het westen wordt het gemarkeerd door het riviervlakte de Durme.

De polders hier zijn anders dan de Hollandse. De bodem lijkt ouder, minder vlak. En de dijken, die omzoomd zijn met populieren, lijken lager. De hoge bomen zorgen ervoor dat zelfs op een dag met weinig wind er voortdurend een suizen in de lucht hangt. Kasseienweggetjes voeren langs verlaten boerderijen. Telefoonleidingen en elektriciteitskabels lopen overal boven de grond. De huizen hebben rolluiken die altijd naar beneden zijn.

Op veel erven staat een bord waarop gewaarschuwd wordt voor de hond. Maar tijdens de hele, lange wandeldag slaat er slechts één aan, ter hoogte van een visvijver. Men mag er vissen volgens het verroeste bord, mits men een hengelvergunning heeft – te bekomen bij het secretariaat. Het telefoonnummer is onleesbaar. De vissteiger verrot.

De wandeling voert in noordwestelijke richting, dwars door enkele natuurgebieden, die in de herfst en winter erg drassig kunnen zijn, loopt boven het stadje Beveren langs en gaat dan opnieuw over de snelweg heen. Langzaam komt de Nederlandse grens in zicht. Maar voordat het zover is, loop je eerst nog een tijdje langs een oude kreek.

Tot ver in de negentiende eeuw werd deze streek nog doorsneden met geulen en stromen die in verbinding stonden met de Westerschelde. Storm en hoog water zorgden vaak voor overstromingen. Vooral de Allerheiligenvloed van 1570 was desastreus. Het zeewater drong toen tot diep in het Waasland binnen. De paar dijken die deze storm doorstonden, werden in 1584 door de Staatse troepen doorgestoken. Een muur van water moest de stad Antwerpen beschermen tegen de Spaanse legers onder aanvoering van Parma.

Na 1648 begon men serieus met het herstel van de dijken en stukje bij beetje werden de ondergelopen polders weer drooggelegd. De laatste pas in 1907. Maar niet al het on-

Toegang voor voetgangers tot de Sint Annatunnel, de wandel- en fietstunnel onder de Schelde.

De oude sluis en de liniedijken.

Eén van de negen bastions van Hulst.

dergelopen land werd terugveroverd op het water. De polders van Saeftinghe, Namen, Sint-Laureins en Casuwele werden definitief aan de zee teruggegeven. Het verdronken land van Saeftinghe is nu een internationaal beroemd natuurgebied. In de negentiende eeuw begonnen ook de laatste geulen te verzanden. De verbinding met de zee verdween definitief. De Grote Geul, Zwarte Kreek, Vosse Kreek, het zijn nu verstilde binnenwateren waar tientallen soorten eenden de wintermaanden doorbrengen.

Vlakbij de Nederlandse grens stuit de wandelaar op de restanten van een andere oorlog: de Frans-Spaanse successieoorlog van 1701-1714. De Spanjaarden hebben toen een verdedigingslinie aangelegd die van Sas van Gent tot Antwerpen liep. Een serie dijken met schansen en forten. Fort Bedmar was één van de grootste. Op het nog deels omwalde oude binnenterrein staan nu caravans en op de voormalige exercitieplaats bevindt zich nu de recreatieruimte van een dagcamping.

De rood-wit gemarkeerde GR 5 loopt vervolgens een tijdje parallel met het geel-rood bewegwijzerde streekpad Reynaertland, een route die in Hulst begint en dan met een lange boog 'door heen het hele Waasland voert'. Wie in plaats van de rood-witte GR-markeringen richting Hulst de geel-rode tekens blijft volgen, komt via Sint-Niklaas uit bij Rupelmonde. Vandaar kun je dan langs de Schelde terug richting Antwerpen lopen. Onze wandeling

buigt echter vlak onder het dorp Clinge in noordelijke richting.

De laatste kilometers voor aankomst in het fraaie vestingstadje Hulst lopen door prachtig bosgebied. Aangelegd in een waterwingebied. Het wandelnetwerk Zeeuws-Vlaanderen heeft een aantal routes uitgezet door dit bos. Onze route volgt de oude spoorlijn die van Hulst naar Sint-Niklaas liep. Deze lijn werd 1868 in gebruik genomen en in 1948 opgeheven. Pal op de

Storm en hoog water zorgden vaak voor overstromingen

grens is nog het oorspronkelijke grensstation te zien. De oude wachtkamer is nu een café.

Hulst is een echte vestingstad. De omwalling, die in de huidige vorm uit de zeventiende eeuw stamt, is nog vrijwel geheel aanwezig. Een ruim vier kilometer lang bolwerk met daarin uitgespaard negen bastions werd omgeven door een gracht met aan de buitenzijde een nieuwe, aarden wal. Er waren ook slechts drie (dubbele) toegangspoorten. Dat alles kon echter niet verhinderen dat de stad in de loop

der eeuwen herhaaldelijk is ingenomen, heroverd, verwoest en weer opgebouwd. De laatste grote verwoesting die de stad trof was in de Tweede Wereldoorlog. Tijdens de heftige slag om de toegang tot Antwerpen – aan het einde van het laatste oorlogsjaar – lag Hulst midden in de vuurlinie. Een belangrijk deel van de binnenstad is toen in de as gelegd. De prachtige gotische kerk raakte zwaar beschadigd, maar kon na de oorlog worden gerestaureerd. Alleen de toren die door de Engelsen – die dachten dat er een Duits mitrailleursoord zat – kapot geschoten was, werd niet herbouwd. De toren kreeg een moderne spits.

De GR 5 noord komt uit bij de zuidpoort van de stad. Van daaruit kun je zowel linksom als rechtsom over het bolwerk verder wandelen. De rechter variant is opnieuw gemarkeerd met geel-rode tekens. Want aan deze zuidpoort start het al eerder genoemde streekpad Reynaertland. Die route passeert de noordpoort, voert over de prachtige liniedijk (aangelegd in de Tachtigjarige Oorlog) om dan met een boog bij Clinge uit te komen en dan verder te lopen richting Rupelmonde. Wie bij de zuidpoort linksom het bolwerk op gaat, begint aan een nieuw deel van de GR. Via de Westpoort van de stad verlaat de GR 5 Hulst om dan dwars door Zeeuws-Vlaanderen naar de Noordzeekust te lopen.

GR 5 Noord: Antwerpen – Hulst te voet door het Waasland, ongeveer vijftig kilometer.

wie, wat, waar

De Grote Routepaden (GR) zijn allemaal beschreven en bewegwijzerd. Ze worden in handzame gidsjes (zogenoemde Topogidsjes) uitgegeven. Daarin wordt behalve de routebeschrijving ook veel nuttige info over geschiedenis en landschap weergegeven. Daarnaast ook toeristische informatie zoals overnachtingsplekken en aansluitingen op het OV. Topogidsjes worden ook om de zoveel jaar herzien. Toch verdient het aanbeveling om naast de gids een goede kaart mee te nemen. Het beste zijn de 1: 25.000 kaarten van het nationaal Belgisch Topografisch Instituut. Je hebt voor de hele hier beschreven wandeling nodig de bladen: 15: 1,2 en 15: 3,4 en 14: 3,4. De geografische boekhandel Pied à Terre op de Overtom in Amsterdam heeft de Topogidsen en kaarten meestal op

voorraad. (www.groteroutepaden.be/grlf/v1.nsf/docs/GR5A.html) Dit deel van de GR 5 noord is met gemak in een paar dagen (wie van stevig doorwandelen houdt zelfs in twee dagen) goed te doen. Er zijn onderweg voldoende overnachtingsplaatsen. Niet altijd aan de route soms moet je een stukje van de route af. Ook kan de route op diverse plekken onderbroken worden. Hetzelfde geldt voor het streekpad Reynaertland. Behalve deze twee wandelroutes biedt het wandelnetwerk Zeeuws-Vlaanderen een ongekeerde hoeveelheid wandelmogelijkheden in de omgeving van Hulst. Een overzichtkaart met alle routes is verkrijgbaar bij het VVV in Hulst. Zie: www.routeyou.com/location/walk/47305112/wandelen-in-hulst-overzicht-van-alle-wandelroutes.nl

de beurs

Op zaterdag 10 en zondag 11 februari wordt in de Amsterdamse RAI voor de achtste keer de Fiets en Wandel Beurs gehouden. Op dit twee daagse evenement vind je niet alleen informatie over de nieuwste fietsen of de laatste mode in bergschoenen, je kunt je er ook laten voorlichten over langeafstandspaden in Polen of trektochten op IJsland. Tientallen vrijwilligers informeren de beursbezoekers over hun favoriete wandelgebied. Speciale aandacht is er dat weekend voor wandelen en fietsen in Duitsland. Er is

ook een interessant lezingenprogramma dat gratis toegankelijk is en er zijn allerhande workshops: van 'hoe pak ik mijn rugzak het beste in' tot en met 'GPS voor op de fiets'. In één van de hallen is ook een speciaal fietsparcours uitgezet. Behalve gewone fietsen kun je daar maar liefst tien verschillende merken ligfietsen testen. Vandaag worden ook de wandel- en de fietsroute van het jaar bekendgemaakt. Fiets en Wandel Beurs, vandaag en morgen in de RAI. www.fietsenwandelbeurs.nl